

۲۱۹۷۲۱۹

چرا سه بعد؟

آیا واقعاً دنیای ما
سه بعدی است؟

نویسنده: اندرو توماس
مترجم: احسان بدریکوهی

سبزان

سرشناسه	توماس، اندرو، ۱۹۱۳-م.	Thomas, Andrew
عنوان و نام پدیدآور	چرا سه بعد؟/ اندرو توماس؛ مترجم احسان بدریکوهی.	
مشخصات نشر	تهران: سبزان، ۱۴۰۰.	
مشخصات ظاهری	۱۴۴ ص.	
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۵۲۴-۴	
وضعیت فهرست‌نویسی	فیفا	
یادداشت	عنوان اصلی:	Hidden in plain sight 6: why three dimensions?
موضوع	فضا و زمان	Space and time
موضوع	نسبیت عام (فیزیک)	General relativity (Physics)
شناسه افزوده	بدریکوهی، احسان، ۱۳۶۸ - مترجم	
رده‌بندی کنگره	۱۷۳/۵۹QC	
رده‌بندی دیویی	۵۲۹	
شماره کتابشناسی ملی	۵۹۴۳۳۹۴	

انتشارات سبزان
مضامین نجوم ایران

میدان فردوسی - خیابان عباس موسوی (فرصت) - مساحتان ۵۴ - تلفن: ۸۸۱۴۷۰۴۴ - ۸۸۳۱۹۵۵۸

چرا سه بعد؟ آیا واقعاً دنیای ما سه‌بعدی است؟

- ♦ نویسنده: اندرو توماس
- ♦ مترجم: احسان بدریکوهی
- ♦ ناشر: سبزان
- ♦ حروف چینی، صفحه‌آرایی، طراحی و لیتوگرافی: واحد فنی انتشارات سبزان
۸۸۳۰۳۵۷۲ - ۸۸۳۴۸۹۹۱
- ♦ نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰
- ♦ تیراژ: ۵۰۰ نسخه
- ♦ قیمت: ۳۸,۰۰۰ تومان
- ♦ چاپ و صحافی: کامیاب

فروش اینترنتی از طریق سایت آی‌آی کتاب www.iiketab.com

ISBN 978-600-117-524-4

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۵۲۴-۴

فهرست مطالب

۵.....	مقدمه ناشر.....
۷.....	مقدمه مترجم.....
۹.....	مقدمه.....
۱۱.....	فصل ۱.....
۱۱.....	عدد جادویی.....
۱۲.....	اعداد اول.....
۱۵.....	عدد به قدر کافی.....
۱۷.....	تبخ او کام.....
۲۴.....	عدد طبیعی.....
۳۱.....	فصل ۲.....
۳۱.....	ابعاد.....
۳۳.....	بعد چیست؟.....
۳۹.....	فضا زمان.....
۴۰.....	فضای مطلق.....
۴۳.....	فصل ۳.....
۴۳.....	هندسه سه بعدی.....
۴۵.....	اجسام افلاطونی.....
۴۸.....	اجسام افلاطونی در ابعاد بالاتر.....
۵۰.....	پایداری مدارها.....
۵۶.....	اصل پیدایش انسان.....

۶۱	فصل ۴
۶۱	نسبیت عام
۶۴	انحنای فضا
۶۵	تانسورها
۷۳	نیروهای جزرومدی
۸۳	فصل ۵
۸۳	به سوی بعد پنجم
۸۶	نظریه کالوزا - کلین
۸۹	پتانسیل
۹۳	ابعاد دایروی
۹۸	ابعاد میکروسکوپی
۱۰۱	فصل ۶
۱۰۱	نظریه ریسمان
۱۰۵	آهنگ ریسمان‌ها
۱۰۸	پنهان‌ترین راز ریاضیات
۱۱۶	ابعاد پنهان نظریه ریسمان
۱۱۹	فصل ۷
۱۱۹	چرا سه بعد؟
۱۲۱	بخش اول: کمی نسبیت
۱۲۲	بخش دوم: کمی ترمودینامیک
۱۲۵	بخش سوم: کمی فیزیک ذرات
۱۲۷	بخش چهارم: کمی مکانیک کوانتومی
۱۲۹	بخش پنجم: چرا سه بعد؟
۱۳۵	پیوست
۱۳۷	نکات
۱۴۳	نمایه

مقدمه ناشر

دانای توانای است

در دنیایی که همواره رو به پیشرفت است و هر لحظه، مرزهای آگاهی و دانش یکی پس از دیگری فرومی‌ریزد و بر شگفتی‌هایش افزوده می‌شود و حجم عظیم ناآگاهی‌هایمان بیش از پیش نمایان می‌گردد، همگام‌شدن با این حجم از تحولات و پیشرفت‌های علم و فناوری کاری دشوار می‌نماید. شاید یکی از راه‌ها برای دستیابی به این مهم، ترجمه و نشر کتاب‌های علمی باشد تا از این طریق، گامی ناچیز در راه اعتلای دانش همگانی و آشنایی با دستاوردهای جدید علمی در اقصی نقاط جهان برداشته شود.

بر کسی پوشیده نیست که یکی از اسان‌ترین و بدیهی‌ترین راه‌های آشنایی با پیشرفت‌های علمی، مطالعه‌ی کتاب‌هایی از این دست است تا علاوه بر افزایش آگاهی، از تجربیات ارزنده‌ی همه دانشمندان و نویسندگان هم‌عصرمان و یا آنانی که پیش از ما زیسته و میراث ارزشمندشان را برایمان باقی گذاشته‌اند بهره ببریم.

انتشارات سبزان، با نشر کتاب‌های متنوع علمی عامه‌پسند و حتی‌الامکان به‌روز، تلاش دارد تا در این مسیر، یاریگر علاقه‌مندان به کتاب و علم باشد. در این راستا، سعی‌مان بر این است که از زحمات و تجربیات نویسندگان و مترجمان در رشته‌های مختلف بهره ببریم، و جا دارد در اینجا از همه آنان تقدیر و تشکر نماییم.

بدون شک، به‌منظور رشد و اعتلای این مجموعه کتاب‌ها، و افزایش کیفیت عناوین، نیاز به یاری و مشاوره همه فرهیختگان داریم. دستانمان را به‌سوی شما دراز می‌کنیم و به‌جد می‌خواهیم ما را از انتقادات و راهنمایی‌هایتان بی‌نصیب نگذارید که بدون شلاق نقد، هیچ فولادی آبدیده نخواهد شد.

انتشارات سبزان